

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVII

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.

Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisorile nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anulor:
In Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Danneberg, in Budapesta: A. F.
Goldberger, Eckstein Bernat; in
București: Agence Havas, Suc-
cursale de România; in Ham-
burg: Karoly & Liebmann.

Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 or. și
50 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. sau 80 bani.

„Gazeta” iese în m-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la ad. colectori.

Abonamentul pentru Brașov

la administrațiunea, piața mare,
Tergulul Inului Nr. 30 etagiul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 191.

Brașov, Joi, 1 (13) Septembrie

1894.

Acțiunea „Kulturegylet“-urilor.

Brașov, 31 August v.

Sobolii maghiarisării își conti-
nuă cu vehemență totu mai mare
acțiunea lor de distrugere. Se pare,
că terenul cel mai potrivit pen-
tru acesta și-l au aflat printre Slo-
vacii din Ungaria, unde „Kulturegy-
let“-ul menit pentru maghiarisa-
rea lor a început, mai ales în
timpul din urmă, să ia un avânt
ingrijitor.

Avem înaintea noastră un rap-
port despre așa dăsa activitate a
acestei societăți în decursul anului
1893—94, din care reese impresi-
unea de mai sus și pe care ținem
a-lu face măcar în parte cunoscut
și cetitorilor noștri, căci este in-
contestabil necesar de-a fi în clar
cu planul de acțiune al contrari-
lor pentru a ne pute orienta asupra
mijlocelor de apărare.

Acțiunea, ce-o desvâltă societă-
țile de maghiarisare în total este
mai mult de natură extensivă, de-
cât intensivă. Ele nu se îngrijesc
așa mult de-a cresce specialiști în
diferitele branșe ale artei și științei
cu stipendii de sute de floreni la
an, ci pondul principal îl pun
asupra maselor populației, pe
care vor din rădăcină să o refor-
meze după capta lor.

Cu sume relativ mică, „Kultur-
egylet“-ul din Ungaria nordică a
desvâltat în decursul anului ad-
ministrativ trecut o acțiune sim-
plită și foarte estinsă: a subven-
ționat anumite societăți ambulante
de diletanți, cari de obicei sunt
potrivite pentru seducerea poporului;
a controlat cu strictețe învățămên-
tul popular și pe învățătorii, cari
i-a găsit mai meritați în ale ma-
ghiarisării, i-a premiat; a împăr-
țit 2000 de cărți de rugăciuni un-
gurești printre scolarii slovaci; a

lăsat măsuri pentru de-a se ține în
provincia prelegeri populare cu oca-
siunea aniversării fiă-cărui eveni-
ment mai însemnat din istoria
națională a Maghiarilor, etc. etc.

Dintre toate mijlocele, se dăce
în raport, cel mai cu efect s'a
dovedit a fi bibliotecile populare și
reuniunile de cântări. De aceea în
budgetul anului viitor s'au și pre-
liminat 1000 fl. pentru acest scop.

Prin astel de măsuri, popo-
rul este pus în nemijlocit con-
tact cu societatea și, după cum se
dăce în raport, interesul popula-
ției față cu această societate cresce
din zi în zi. In prezent ea numără
498 membri fondatori, 4773 ordi-
nari și 929 ajutători, — cu totul
6201.

Acăsta este principala direcți-
a de acțiune a „Kulturegylet“-ului din
Ungaria nordică, și nu numai a lui,
ci a tuturor celorlalte societăți de
maghiarisare. Ar mai fi să amin-
tim aici subvenționarea diferitelor
diare politice din acele părți, sus-
ținerea a 35 de „Kisedovuri“, de-
portarea a 83 copii slovaci și cres-
cerea lor în familii ungurești etc.

Ceea ce voim a constata este
numai faptul, că societățile de maghi-
arisare și-au ales un teren de ac-
țiune pentru noi foarte periculos.
Ele lucră direct printre popor
și din punctul lor de vedere și-au
ales mijlocele cele mai practice
pentru ajungerea scopului.

Nu voim să le invidăm pen-
tru acăsta, căci nisce societăți cu
scopuri atât de perfide și distrugē-
tore nu pot fi invidiate nici odată
din partea omenilor pētrunși de prin-
cipiile umanității. Am voit numai
să indigăm acțiunea sobolilor
pentru ca să ne scim feri de ei
și să ne așteptăm până când vor
ocupa întregul terenul.

Enunțatiunile secretarului de stat L. Lukács.

Abrud, 6 Sept. 1894.

(Correspondență part. a „Gazetei Transilvaniei“.)

Astăzi și-a ținut L. Lukács, secre-
tarul de stat în ministeriul de finanțe,
darea de seamă, ca deputat, înaintea alegē-
torilor săi unguri din Abrud. A fost
primit cu mare alaiu de Unguri și de
alte venituri; onore însă alegătorilor ro-
mâni din Abrud, căci la primire, banchet
etc., nici unul n'a luat parte.

Acest mameluc al guvernului, mâna
dreptă a lui Wekerle, a făcut unele enun-
țatiuni, cari par a desavua enunțatiunile
lui Hieronymi la Hatzfeld și Cojocna și
cari pot conglăsi cu cele ale lui We-
kerle și a sdrobitorului de naționalități din
Oradea-mare.

Deputatul Abrudului încă nu rec-
nosc de esistență cestiunea naționalităților
în Ungaria și cestiunea română în Transil-
vania; și decă totuși există ceva, ce pe Ro-
mâni din Transilvania și Ungaria i-ar ține
în o continuă fierbere, acăsta este numai
resultatul unei agitațiuni puse la cale de
partidul liberal în unire cu Liga cultu-
rală din România, — agitațiune, care cau-
săz mult neplăceri nu numai guvernului
din Budapesta, ci chiar și celui din Bucu-
rești. — Nu are deci țara și guvernul
nici o legi specială pentru delaturarea a
acestui rău și în specie legislațiunea nu tre-
buie să aducă legi anume pentru mulcomirea Ro-
mânilor, cari n'au nici o cauză de-a se
plânge. Intre Români din Transilvania și
Ungaria ar fi două feluri de agitatori: agi-
tatori pentru cari agitațiunile în contra
ideii de stat maghiar formăz modul
lor de subsistență, și agitatori, cari parte
sunt seduși, parte neorientați în afacerile
publice. Deci datorința guvernului ar fi ca pe
cei dintăiu să-i nimicēscă, aplicând legile
esistente cu cea mai strictă rigore; ăra
cu privire la a doua categoria de agitatori
— datorința guvernului ar fi datoria unui
medic, care făcend diagnosa individuală
a fiecărui pacient, aplică și medicina,
amăsurată diagnosei făcute; prin urmare și

guvernul, cercând a cunoșce mai de a-
prope pe fiecărui agitator de acest soi,
să se silēscă pe toate căile a-lu căștiga și
a-lu abate de a mai rētați pe calea apu-
cată.

Elu nu află altu mod de sanare pen-
tru acest rău numit cestiunea română,
căci a pacta cu nescări omeni a căror
primu postulat politicu este ruperea Transil-
vaniei de cătri Ungaria, ar fi nu numai
o mare necărie, dar chiar unu act
nepatriotic.

Nu pōte afirma nici elu, că ar fi bine
să se mai susțină și pe viitoru două legi
electorale, și se pōte, că acelea cu timpul
se vor delatura prin legislațiune; acăsta
însă nu la dorința Românilor, ci mai mult
spre a satisface unui postulat a întregi
țeri.

Drepturile de autonomie, acordate di-
feritelor confesiuni în țară, încă au contri-
buit mult la nascerea agitațiunilor na-
ționaliste din Transilvania și Ungaria; acelea
la urmă s'au dovedit, ca o stâncă puter-
nică chiar în mijlocul drumului, ce con-
duce la formarea statului unitar național,
— o stâncă care periclitēz nu numai
ajungerea scopului, ci chiar și viața călă-
torului. Acăsta stâncă periculoasă prin vo-
tarea proiectelor bisericești a guvernului
se va delatura cu desăvșire.

Acest discursu ne-a dat o probă
evidentă, că între ministrii din Pesta nu
esistă o unitate de vederi în cestiunea na-
ționalităților; și prin urmare, că resol-
varea aceleia între împregiurările actuale
n'are nici celea mai mic șanse de reușită.

Nu urmēză dără alta, decăt cu putere
unite și noi din parte-ne să continuăm
lupta legală pentru esistența națională pe
toate căile, ce legea ni-le permite.

A.

Poloni și Maghiari.

Visita ministrilor ungurești în
Lemberg, care la timpul său a
fost ridicată din partea presei
vieneze la o însemnătate înaltă poli-
tică și a fost sērbătorită, ca inau-

FOILETONULU „GAZ. TRANS“

Fundațiunea Ioanū Otteteleșanū.

Disertațiune citită de d-l Zahariū Boiu în Adu-
narea dela Sebeșu a Asociațiunei transilvane.

(Urmare.)

Ioanū Otteteleșanū, boieru de famili-
vechiă, căsătorit cu Elena născ. Filipescu,
totu din familiă vechiă boierescă, neavend
următori direcți, a dispus prin testamen-
tul său olografu dela 19 Martie 1876, ca
după mōrtea sa totă averea sa, mobilă și
imobilă, să rămână soției sale spre usufruc-
tuare pentru totă viața, chiar și cu liber-
tatea de a face transacțiuni, ăr după înce-
tarea ei din viață, intrēgă averea „va servi
— dăce — la facerea unui institutu de fete
române, cărora li-se va da o creștere și edu-
cație de bune mame de famili, fără pretenție
său lucșu“. Apoi dispune testatorul asupra
prisosului, ce ar rămână după împăcarea
trebuințelor institutului, totu în favorul
elevelor aceluia. Mai departe stătoresce,
că la casu de a fi atacat testamentul ori
din ce cauză din partea rudeniilor, său

dēcă, „ferescă Dumneșu“, dăce, soția sa ar
muri înainte lui, atunci legataru univer-
salu alu averei are să fiă d-lu Ioanū Ka-
linderu, pe care îl rōgă, a îndeplini cele
dispușe de dēnsul, ăr după dēnsul a in-
stitui altu legataru totu în sensul acesta.
In fine cerend dela soția sa creștinescă
iertare de totu ce-i va fi gresit în lungul
intervalu de viațire între dēnsi, o rōgă
să economizeze bine averea și să iee chiar
dēnsa asupra-și înființarea stabilimentului
dorit, luandu-și intru ajutoru pe d-nii
Ioanū Cămpineanū și Ioanū L. Kalinderu,
pe cari îi institue „povēșuitoari ai ei“.

Acesta pe scurt cuprinsul memora-
bilului testamentu, prin care nobilul me-
cenatū lasă totă averea sa pentru o funda-
țiune, din care să se înființeze și să se sus-
țină unu institutu de internatū pentru co-
pile române.

La unu an după facerea testamen-
tului muri generosul fondatoru, la 10 ani
după dēnsul muri și vėduva, fundațiunea
se realiză, șola se înființă, și la 10 Oc-
tomvire a. c. are a-se deschide.

Fericita inspirațiune a lui Ioanū Otte-
teleșanū, de a dona patria sa, ba nēmulu

său, cu o șolă superiōră de fete, care cu
timpul să dea națiunei mame de famili
culte, harnice, economice, modeste, bune și
înțelepte; prevederile și dispozițiunile lui
mature pentru asigurarea fundațiunei, info-
cata lui iubire oătră patriă și națiune îi
asigură pe vecie locu de onore între vene-
rabili binefăcători ai acelora, și titlul
de bărbat alu marelui timp, în care a
trăit.

Dăr pe lângă toate nobilele intențiuni
și înțeleptele precauțiuni, afacerea cea mo-
mentosă putea să se întărdie și să deterio-
reze, ba chiar să se zădărnicesc, dēcă pre-
vedința nu da fondatorului conșoți șiaju-
tători devotați, cari după mōrtea lui să
continue și să ducă în deplinire opera con-
cepută de dēnsul.

Și aci la locul primu trebuie să pu-
nem pe nobila lui soțiă Elena născ. Fili-
pescu. Acăsta nu numai, că nu eludă gene-
rosă idee a soțului său, și nu numai nu
impușină considerabila avere, basa funda-
țiunei, ci o păstră cu credință, ba o cresc
și înmulți, și în fine, ca o completare a ope-
rei soțului său, dispuse a se clădi șola
dorită în castelul lor dela Măgurele, ba

puse și ea temeiul la unu institutu filantro-
picu, destinat ingrijirii pentru bētrâni ne-
putincioși. Ță dăr lângă unu mare bărbat
și o mare femeie, care consacră viața sa
carității creștinesci, și prin administrarea
conșcințiosă a rēmasului soțului său con-
tribui foarte mult a-se realiza cătu mai cu-
rēndu stabilimentul dorit. Prin aceste
fapte nobile, și acăsta viață de modelu,
Elena Otteteleșanū, rēposată la 4 Decem-
vire 1888, intră în corul venerabilelor
femei, cari ca stele luminoșe strălucesc
pe cerul istoriei poporului nostru. In coru
cu mama lui Stefanū, care fiului său învinsu
și rānitū nu-i deschide pōrta cetății, o ilu
indrēptă a înapoia lupta:

„Merg și stringe ăste, pentru țără mori;

Și îți va fi mormentul coronatū cu flori!“

In coru cu Dōmna Despina, care
când sleiseră puterile bănești ale soțului
său Neagoș Basarabū la zidirea monumen-
tali biserici dela Argeșu și acela se sfātu
cu boerii țerei să mai arunce dări pe po-
poru, ca o prorocită inspirată de susu, in-
tră în sfatul țerei și dăse cu blāndețe in-
gerescă: Măria Ta, dă pace poporului să-și

gurarea unei alianțe polono-maghiare, e luată acum sub critică și de cel mai valoros ziar polon, de „Przeład Polski“, al cărui vechiu colaborator este ministrul de culte austriac Madeyski. Numitul ziar dăce următoarele:

În lunile Iulie și August a domnit în Austria o liniște de vară. Aprupe toți miniștri petrecură afară de Viena și presa austriacă, lipsindu-i fapte, se ocupa cu ipoteze și cu lupte contra morilor de vânt. O astfel de luptă a fost totuși, ce s'a scris despre o pretinsă alianță polonă-maghiară, cu ocaziunea vizitei lui Wekerle și a colegilor săi în Lemberg. Ce însemnă o „alianță polonă-maghiară“? Oare există preste totu între deputații poloni și între personalitățile mai însemnate din Galiția vr'un bărbat, care să se declare în favoarea politicii interne unguresci? Există între bărbații cercurilor culte din Galiția vr'unul, care să aprube proiectele bisericesci politice unguresci, sau manifestățiunile soviniște kossuthiste, sau să se împace cu modul, cum a purcesu Wekerle în contra coronei, când era vorba de reorganizațiune? De sigură nu există nici unul, care să aprube toate acestea!

Pote ca Polonii să fiă amicii Maghiarilor, dăr nu amicii ministerului Wekerle și alți modului său de procedere. Presa polonă a condamnat unanim legile profesionale unguresci; într-o presă polonă infierăză și de și procederea Maghiarilor față cu naționalitățile nemaghiare. După ce noi nu putem încheia cu Maghiarii o legătură politică, de un sprijin moral însă din partea Ungurilor n'avem lipsă, reiese, că toate ipotezele, referitoare la o „alianță polonă-maghiară“ au fost numai palavre. Dăr acum să vedem cum s'au născut acele ipoteze?

Maghiarii în timpul din urmă se vedu cu totul isoiați. Pășirea lor în cestiunile bisericesci, ținuta lor față cu corona le-au răpitu și restul simpatiei populațiunei din Austro-Ungaria. Maghiarii însă voiescu să iasă din această izolare și vrău să rupă cu o sărită ageră-politică atmosfera rece, ca ghiața, ce îi încunjură de toate părțile. Esposiția din Lemberg li se pără bine venită. Calculându ei la ospitalitatea polonă bine cunoscută, la entuziasmul mulțimei, care se aprinde ușor, la tradițiunile în înfelesul proverbiului „Wegier Polak dwa bratanki“ (Maghiarul și Polonul-doi frați.), peregrinară mai întâi în modu oficios (trei miniștri), și apoi în corpore la Lemberg. Aci le-a și succesu apucătura politică într'atata, încâtu pressa din Lemberg, care nici când n'a avut memoria bună și nici când nu s'a distinsu prin tactu politicu, folosi această ocaziune, pentru de ași împlă colonele cu felu de felu de frase, ușore și acomodate. Numai decâtu îi secundă și pressa vienesă, care

era foarte veselă, că și-a aflatu un colegu pentru simpatiele față cu Maghiarii.

Astfelu s'a născutu acea „alianță polonă-maghiară“, și Ungurii se întorseră acasă plini de bucurie, că le-a succesu planul. Inse în realitate primirea lor în Lemberg a fostu numai intru atata prietănosă, intru câtu o pretindea acesta buna cuviință. Diarele au esagerat totulu, și ele au fostu de vină, că episodul acesta dela esposiția, espustu în lumină esagerată, a mănătu apă pe mōra politicei unguresci nesimpatice.

Fără sfârșit.

Cetimă în „Tribuna“ de aci.

Procesul Memorandului. Eri s'a inmanuat domnului Septimiu Albini o hărtie dela tribunalul din Clușiu, prin care este vestit, că noulu terminu de judecată înainte curții cu jurați de acolo pentru acuză-țu încă nejudicați în procesul Memorandului, s'a statorit pentru 19 Octomvru n. a. c. La acestu terminu sunt citati a se înfățoșa d-nii Romul de Crainicu și Septimiu Albini. D-lu Albini, care în decursul verii a fostu aprupe trei luni bolnavu, este acum deplin restabilitu și se va presenta la judecată; regretatul nostru amic Crainicu, se scie inse, că a răposat în vara acesta. Citarea lui la Clușiu se presentă deci, ca o ironiă a sorții, care voesce să legitimeze frasa, că luptătorii români nici în mormentu nu au pace de prigonirile celor dela putere.

Alte procese. Totu eri li-s'a inmanuat și d-lor T. L. Albini, proprietarū-editorū, George Moldovanu, redactorū responsabilū al „Foi Poporului“ și Iosifu Marschall, responsabilū pentru tiparū, câte 2 acte de acuză, prin care sunt citati la Clușiu, în procesele „Foi Poporului“, și anume: pentru articolul „Streinătatea cu noi“ din numărul 5, pe ziua de 16 Octomvru, și pentru articolul „Nu li-i sufletul curat“, din numărul 7 pe ziua de 23 Octomvru nou anul curentu.

Procesul părintelui Lucaci. Tribunalul din Sătmăru va pertracta la 22 Septemvru st. n. procesul intentat pentru calumniă d-lui Dr. V. Lucaci. Din incidentul acesta d-lu Lucaci va fi escortat la Sătmăru.

SCRIRILE ȚILEI.

— 31 Augustu

„Voce latine“. Suntemu informati, dice „Dreptatea“, că cunoscutul savant Jules Simon, imediatu după ce a primitu „Voce latine“, a trimisu o scrisore mai lungă d-lui V. A. Urechid, în care mulțami du-i pentru acestu album admirabilu își esprima de nou simpatia sa față cu poporul român asupritu. Face urări căldurose pentru dezvoltarea națională și pentru indepen-

dența multu asupritului popor român. Această scrisore — împreună cu altele de acestu felu — se vor publica mai târziu.

— o —

Reunitul doctoru italianu Lombroso a refusat a veni la congresul din Pesta pe motivul, că Ungurii nu sciu să fiă nici drepti, nici umanitari. Ca probă aduce procesul Memorandului, prin care Ungurii au datu cea mai viă dovadă, că mileniul li va găsi totu intoleranți, totu mai vrednici de Asia, decât de Europa.

— o —

Esposițiunea cooperatorilor români din Bucuresci s'a deschis alaltăieri după amădi de cătră președintele ei de onore A. S. R. principele de coronă Ferdinandu. Despre solemnitatea deschiderii primiramu tocmai înainte de încheierea foii unu scurtu raportu, pe care îl vom publica în numărul de mâne.

— o —

„Schulverein israelitu-maghiaru“. În cercurile „nobile“ din Budapesta s'a pornit o mișcare, cu scopu de-a înființa școle unguresci în acele comune israelite, mai ales din Nordul Ungariei, în cari încă nu a ajunsu la predominare ideea de stat maghiaru și limba maghiară. Reuniunea, ce se va înființa spre scopul acesta, va avé de adunatu și banii de lipsă pentru susținerea acelor școli. Cei dintăiu 200 fl. pentru realizarea acestei „idei sublime“ i-a și dărunit „Maghiarul“ Isidor Strasser din Alba-regală. — Se vede, că în Budapesta cântă din răspuțeri hora: „Hai să dăm mâna cu mâna, cei de-o inimă păgână!“

— o —

Calumniile și minciunile sfruntate, pe cari le debiteză Ováry prin Italia, au scandalizat pe toți omii serioși, cari cunosc cătu de puțin cestiunea română. Folosindu-se de vacanța diariștilor mai serioși, se adresă reporterilor dela diare și buimăcindu-i cu cele mai mari inexactități, și face datoria de simbriaș al guvernului maghiaru. „Dreptatea“ spune, că amicii noștri Fava și Eduardo Calenda, cari cunosc bine drepturile, ce ne competu, voru demasca în curându totă șiretenia și malversațiunea dușmanilor. A nega originea noastră latină, a se lăuda, că Maghiarii ni-au făcutu mii de școle și că România datorăză lor cultura ce o are: este culmea nerușinării și obrăzniciei unguresci.

— o —

„Josu cu împăratul!“ Din Marienburg se scrie, că pe timpul petrecerii împăratului Wilhelm acolo, au aflatu pe strade fășii de hărtie albe și galbene, pe cari era scris: „Josu cu împăratul! Trăescă anarchia!“ Făptuitorii nu s'au putut afla.

— o —

Pădurii cari ard. Din Timișoara se telegrafiază, că pădurile de pe teritoriul dintre Orșova, Ogradina și Deselnică stau în flăcări. Focul ține de mai multe țile.

Nevăzătorii pe calea ferată. Din Parisu se telegrafiază, că în gara Appilly s'a întâmplat o mare nenorocire. Trenul Bruzella-Colonia, care a plecat din Parisu la 10 Sept, într'amădi, s'a ciocnit cu unu altu tren, sfărâmându i-se cele trei vagoane de dinainte totați. Ciocnirea s'a întâmplat în apropierea gării Appilly. Șeful gării vedându trenul cum înaintă repede pe aceleași șine, unde se afla unu tren de povară, a alergat înainte lui, să dea mașinistului semn pentru a opri. Dăr era prea târziu și trenul accelerat îl călcă și pe el și-lu omori. Ciocnirea a fostu teribilă. Numai unu singur pasageru a rămasu nevătămatu. După cele mai noue sciri sunt 5 morți; răniți greu 25, dintre cari mai mulți se luptă cu morțea. — O asemenea ciocnire s'a întâmplat la Cassano în Italia, între trenul accelerat și unul de povară. Trei-spre-dece vagoane ale trenului de marfă s'au zdrobitu totalu. — Din Petersburg se telegrafiază, că trenul de mărfuri, ce a plecat din Petersburg la Moscva a deraiat într'o depărtare de 18 verste; 16 vagoane s'au zdrobitu. — Din Pojuni se scrie, că în gara Récse s'a întâmplat o ciocnire între două trenuri. locomotiva și 14 vagoane s'au nimicitu. Puterea vaporului a aruncat vagoanele pe câmpu. Vieți de omu n'au căputu jertfă.

— o —

Concerte. D-șora Maria Rosenkranz, absolventă de conservatoriu, va da în 22 l. c. unu concertu în otelul centralu „Nr. 1“. Tinera artistă se bucură de unu nume bun în lumea mnsicală.

— Frații Lorenz (violină) și Hans Morgenstern (piano), voru da concertul lor în 26 l. c. în otelul centralu „Nr. 1“. Bilete se potu căpeta în librăria Zeidner. Stalul I, 1 fl. 50 cr.; stalul II, 1 fl.; galeriă 80 cr.; parteru 60 cr.; studentii 40 cr. Inceputul la 8 ore seara.

— Musica lui Anton Koczé din Clușiu va cânta mâne (Joi) în otelul Europa.

Husari brutali.

Orăștie, în 10 Sept. n. 1894.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Onorată Redacțiune! Vă rog să binevoiți a da locu în prețitul ziaru, ce-lu redacți, următorului casu bestialu săvârșit de cătră husarii din Mediașu, escadron Leopold, etc. încuartați cu ocaziunea manevrelor în comuna Turdașu lângă Orăștie.

În noțtea din 7 spre 8 Sept. n. numiți husari au impresurat de trei laturi casa judelei românu din Turdașu și au început a-o bombardu cu petrii, cu bucăți de lemne, răpite de pe la casele unde au fost încuartați, și cu alte obiecte, cu cari s'au fost mobilisat din bună vreme pentru hoheria acesta. Au spartu ferestrelor, au demolat părășii și au nimicit cu desăvârșire țigla de pe coperișul casei.

mănănce cu mulțămire pânea sa și se-și iubescă țera sa; etă aici giuvaerile din țeștea mea, primesce-le și isprăvesce cu ele casa lui Dumnezeu.

În coru cu „Fata dela Cozia“, „Ioana d'Arce“ a României, care când vede oștea sovăindu, pune coiful pe capu, pășese desprețindu morțea, pășese în fruntea ei, o duce înainte și câștigă bătălia. Cu Dōmna Bălașa, fundatoarea spitalelor Brancovenesci, în alu căroru parou stă suava ei statuă, dăr și mai suava biserică, ce poartă numele ei, unu odoru alu capitalei României. Cu Dōmna Elena, care din caseta sa și ale femeilor din țeră fundăză „Asilul Elena“, și cu Regina-poetă Elisabeta, care măresce și-lu completează, carea cu mâna sa exornăză biserica dela Argeșu, restaurată de augustul său soțu, care cu aceeași mână binecuvântată legă ranele soldaților reînțorși din resbelu, carea ca „mama țerii“ spune „copiilor săi“ întruniți în adunări erudite „Poveștile Peleșului“, în fine cu multe alte vrednice femei ale poporului nostru, pe cari acum nu ajunge timpul a le numi:

În corul celu fericit alu acestor

nobile femei, din trecut și din prezentu, vedem acum și onoram și pe Elena Oteteleșanu, demna soția a demnului soț: omeni mari ai timpului mare.

Dăr încă nu este completu tabloulu, care am încercat a-lu desemna aici, ci avem să amintim lângă cele de până aci încă două stimabile nume. Unul este alu fericitului Ioan I. Cămpineanu, ér alu doilea alu prea stimatului Ioan Lazaru Kalinderu, ambii numiți delegați ai fundatorului; cestu din urmă legataru universalu, ținutu numai a împlini intru toate dorința și voința lui din urmă. Amintim cu laudă numele și onoram memoria celui dintăiu, unu distinsu fir alu unei distine familii, care inse murind în flōrea vieții, n'a ajunsu a vedé realizată dorința fundatorului; și zăbovimu la alu doilea, care în modul celu mai onorificu a esecutat dispozițiunile lui testamentare.

Cu dreptu cuvântu dice meritatul bărbat în darea de sēmă, ce a publicat asupra fundatiunei, că Oteteleșanu a conceputu ideia institutului în cestiune și i-a dat existință cu averea sa și densusu a asiguratu, și astfel prive

un rezultat alu colaborării lor, căci în adevăr colaborator alu lui Ioan Oteteleșanu și alu Elenei Oteteleșanu a fostu Ioan Kalinderu la activarea acestei fundatiuni și a stabilimentului culturalu-flantropicu, ce a răsăritu dintr'ēnsa.

Oteteleșanu, precum s'a amintit, lasă totă averea sa pentru înființarea și susținerea unei școle de fete, dăr pentru casul de a fi atacat testamentul său, institue legataru universalu a totă averea sa, mobilă și imobilă, pe Ioan Kalinderu, pe care 'lu îndatorăză și-lu rogă, a îndeplini toate dispozițiunile sale. Și în adevăr, procesul prevăduțu se începe; dăr Kalinderu, supunându-se tutorel greutăților, neplăcerilor și chiar ofenselor personale, ce i-se facu, și avēndu neclintit în vedere sfințenia testamentului și sublimitatea scopului, 'lu poartă cu totă energia și perseveranța în cursu de 4 ani, și învingēndu toate obstaculele, câștigă în toate trei instanțele judecătorești; dăr cu toate acestea, ca să nu fiă nemulțumire nici între rudenile din partea soției fundatorului, cedēză acelora de bună vōie suma de 100,000 lei.

Acum sarcinele, ce erau pe avere,

sunt ridicate, procesul câștigat, totă averea în mânele legatarului; case, moșii, efecte de valōre se administrăză de densusu corect și consciențiosu, școla se edifică și arangăză, și acuși o vedé gata în totă frumșea cu devisa „Honor et labor“ în fruntea sa. Legatarul a scutit fundatiunea culturală și flantropică chiar și de tacsele de transcriere (mutațiune) și nimic, nici unu filerū, după cum dice „nici o victimă“, nici din capitalu, nici din înmulțitele venituri nu ține pentru sine; și încă totu i-se pare, că n'a făcutu destul. Căci aducēndu-și aminte de nestatornicia vieții omenesci, și meditāndu a-și afla unu bunu următor, vine la convingerea, precum dice însuși, „că nuse pōte; afla altu corp, care se ofere mai mari garanții morale, să aibă mai multu prestigiu și totdeodată să înțenească mai multe lumini pentru buna conducere a unui aședământu de cultură națională, decâtu „Academia Română“. Ofere dăr acesteia toate drepturile sale, și aceea autorisat de Regele, primesce cu mulțămă înaltulu daru, ce i-se face; și astădi prin generositatea lui Ioan Kalinderu înțregă averea fericitului Ioan și Elena

Dauna se urca la 200 fl. Ceea-ce însă revoltăză simțul uman mai tare e, că străjile de noapte sătesci, provocându patrola militară, care tocmai se preumbla pe acolo, ca să întrevină și să-i alunge, li s'a răspuns: patrola are ordin și datorită a controla și a face ordine numai pe uliți și în crișme, *dér nu* și'n grădinele și ocólele ómenilor.

Poftimú fá acum deosebire într'o bandă de spărgători și între un escadron de husari, ca cei elocați în Turdași! Cei din tã celú puțin, la vederea străjilor de noapte, cari erau 9 la număr, s' depãrtãzã, aceștia însă, decã la ordinul notariului com. numitele străji prin plóia de petri nu strãbãteau în casa judei, comiteau și mórte față de fociorul acestuia. Ceea ce e și mai caracteristic în lucru este, că în ajutorul plecãrei lor, pe când se petreceau acestea bestialități, lipsiau din comunã cu desãvãrsire ofițerii dela sergentú în sus, ai numitelor escadróne. Motivul acestui faptú bestial se dice, că e urmãtorul. Dupã ce numiți husari în decursul sãptãmãnilor, câte au fostú în numita comunã, au jefuitú grãdinele și cu deosebire vile locuitorilor, în fine i-a succésut feciorului judei, unú bãiatú de 19 ani, a pune mâna pe unul dintre ei în via lor, și dreptú desdaunare pentru furturile făcute, l'a omenitú bine cu unú parú de viã.

De altcum și arãtãrile oficióse curgú.
C. B.

Cãtu cheltuesce România în strãinatate?

Cu tema acéstã se ocupã „*Lupta naționalã*” din Brãila, care în numărul s'eu de Duminecã, publicã urmãtorul articolú:

În timpul verei, orașenii noștri a-lérgã la tãrã, la munte, la diversele stațiuni balneare și mai alesú în strãinatate.

Moda de a petrece lunile cãldurose la strãini, este la noi fórte întinsã. Unii pleócã în Austria, Germania, Franca sau Elveția, fiã cã au nevoiã de bãile strãine, cu tóte cã și la noi se gãsesc destule și bune. Alții preferã strãinatatea, dicú ei, pentru-cã speșele pe la stațiuni balneare strãine s'untú mai mici și tratãrea mai bunã. Alții éráși s'untú îndemnați de alte motive, pentru a pãrãsi tãra.

În ori ce casú este fórte instructivú a se soi, cãtu cheltuesce România în strãinatate.

Ne apãratú, cã o astfel de socotélã e prea greu de făcutú. Totuși oine-va își póte face o ideeã aproximativã din datele urmãtore:

Unú amicú alú nostru mergéndú la Brașovú și avéndú afaceri la poșta de acolo, a pututú sta de vorbã cu unú funcționarú superiorú dela oficiul postalú din

Otteteleșanú, de sine întelesú cu nobilulú ei obligãméntú, este în posesiunea Academiei Romãne; și generosulú legatárú se declarã prea mulțumitú cu onórea, ce i-s'a făcutú, ca împreunã cu colegii s'ei academiciãni V. A. Urechia, Dimitrie Sturdza și Iacobú Negruzzi, s' facã parte din comisiunea, ce a instituitú Academia pentru organizãrea și suprãvegherea școléi.

Étã, Onoratã adunare, și alú treilea, carele împreunã cu Ioanú și Elena Otteteleșanú, se póte numi „*Atemeiãtorú*” alú fundațiunei, ce pórtã numele celui dintãiu dintre dênșii! Unú alú treilea, de carele, fãrã a ofensa nobila modestiã, ce'lú caracterisézã, în apretuirea profundei sale erudițiunii, a distinsei sale pozițiuni oficiãle, a nobilului s'eu caracterú și a înaltelor sale merite pentru tãrã, domnitorú și poporú, vomú puté dice, fãrã a ne teme de contestare: Étã încã unú mare bãrbatú alú marilorú timpuri în care viețuimú!

(Va urma)

Brașovú. Oficiantulú fi spunea, cã într'o singurã sãptãmãnã au venitú în Brașovú din România peste 30,000 fl., ceea ce face peste 60,000 lei. Într'o lunã ar fi prin urmare 240,000, într'unú anú 2,880,000; însă funcționarulú respectivú a mai adãugatú, cã singurú Brașovulú nu se mulțumesc pe anú cu 2 milioane florini, încasãri din România.

Adevãrulú este așa: Cei 60,000, pe cari poșta din Brașovú fi primesce din România, nu s'untú, decãtu suplimentele, ce se trimitú dela noi pentru cãlétorii, cari și-au terminatú banii.

Pricepe ori cine, cã celú puțin pe atãta, mai au acești voiajóri asupra lor, când plecã în strãinatate. Étã prin urmare, cã duplicândú datele, Brașovulú încasézã pe puțin 5,600,000 lei anualú din România. Numãrați apoi 10 stațiuni, cari s' fiã cercetate de Romãni, numai cum e Brașovulú visitatú, și veți avea respectabila sumã de 56,000,000, pe cari în totú anulú le vãrsãmú în strãinatate noi Romãni.

Dér decã ar fi numai atãta! Cheltuelile, ce Romãni le facú cu voiajurile în strãinatate s'untú de sigurú îndecitú de mari, numai cã e greu de controlatú.

Nu vorbescú aici de locú de importurile, ce le facemú noi din alte pãrți. Amú amintitú purú și simplu sumele, cu cari suntemú tributarú strãinatãții pentru voiajóri. De sigurú tributulú totalú, ce-lú plãtimú tãrilorú strãine, este însãimãntãtorú. Când vomú ajunge se ne ușurãmú de acelu tributú?

Suntemú rugați cu insistență a da locú urmãtorelorú rëndurú:

Gherla, 8 Septemvre n. 1894.

Cu câți-va ani mai 'nainte, începéndú a eda d-lú A. Todoranú „calendarul Aurorei”, m'a rugatú s'eu dau și eu ceva pentru publicare în elú. Din multe manuscrise i-am datú s'eu tipãrescú pe *preotulú din Noeni*, — unú episodú din loculú meu natalú, unde am fostú și eu martorú ocularú. Dupã publicațiune s'au ésprimatú cunoșcúții mei, cã ar fi de doritú s'eu tipãrescú separatú, pentru-cã meritã a fi cetitú. De atunci a trecutú timpú, și în anulú acesta am dispusú, ca între altele s'eu retipãrescú în broșurã separatã, și ast-feliu în mãnia lui „Argiraspidú”, a apãrutú în II-a edițiune.

Din acéstã broșurã, care peste așteptare în modú celebru a devenitú criticatã de foiletonistulú „Tribunei”, am trimisú unú esemplarú la redacțiunea „Gazetei” și unulú la „Unirea” din Blașiu, ca s'eu ia notiță despre dënșã. On. Redacțiune a „Gazetei” a și făcutú acéstã, dându-i și o formã de cenzurã în nr. 176. Dupã apãrerea în „Gaz.”, îndatã s'a scrisú dela Administrațiunea „Trib.”: „Vé rugãmú trimete-ți imediatú „*Preotulú din Noeni*” de Argirobarbú. Ne trebuie neapãratú. Prețulú ilú plãtimú”. Amú și dispusú la actuarulú tipografiei, ca s'eu trimitã gratis unú esemplarú, dér sciindú eu antecedențele și cunoșcëndú efectele „Tribunei” față de totú ce ese din Gherla, și mai alesú față de mine, de pe timpulu, când am umblatú la Șomuta și Șisesc, am prevãdutú, ce va puté s'eu aparã, și am rugatú în specialú pe unú amicú s'eu m' facã cunoscutú, ce va apãrã în „Tribuna”, pe care eu nici n'o portú, nici nu-o cetesecú. Ce am prevãdutú s'a și implinitú. Nr. 177 alú „Trib.” aduce în tótã pompa de stilú îndatinatú critica demnã de foiletonistulú „Argiraspidú”, care își face lucrulú dupã placú, și se sfarmã cu atãta vehemență, încãtu cetindu-o, e imposibilú s'eu nu-ți aducú aminte de „Satulú arde, baba se pãptenã”.

Eram decisi a priori s'eu nu mai reflectezú, ci s'eu lasú s'eu trecã și acéstã, ca altele, pentru-cã cu atari ómeni nu meritã s'eu-ți pierdú timpulu și s'eu stai în vorbã, dér dupã ce cetitorii „Trib.”, necunoșcëndú împrejurãrile, nu vorú sci nici motivulú criticeei singulare, sunt necesitatú a intrerumpe pe câteva momente afacerile ordinare și a arãta pe scurtú motivulú criticeei minunate. Nu o facú acéstã în reputațiunea mea, cã așa ceva dela „Trib.” nu mai éntú, cu atãtu mai puținú dela foileto-... i. In

timpú de 30 de ani, de când portú condeiulú în interesulú literaturéi și alú binelui comunú, a avutú ocașiune publiculú a cunoșce tóte lucrãrile și intențiunile mele; nici nu afiu demnú pe „Argiraspidú” a-i face onórea cu răspunsú; nu răspundú la criticã, voescú numai s'eu arãtu motivulú ei, ca publiculú s'eu-și póta face judecatú, cã *Secundum captum lectoris, habent sua fata libelli*.

În anulú trecutú, devenindú eu prefectú la tipografia diecesanã, am începutú a-o pune în rëndú, și în facerea rațiunilorú am afiatú datorii de câteva mii, érá pe factorulú tipografiei (tipografú) Ioanú Dolianú l'am afiatú cu o manipulare necorectã de sute de florini, care necorectitate a fostú silitú s'eu recunoscã, pentru-cã au susținutú-o scriptele. Așa stãndú lucrulú, l'am delãturatú dela manipulațiune, și prin urmare fiind-cã nu mai putea corãspunde, și dela tipografiã, unde avea 40 fl. la lunã și alte emolumente pe lângã manipulațiune, — la a cãrei ducere și mai departe, deși 'i-s'a fostú acordatú din fondulú tipografilorú pensiuine de 6 fl. la sãptãmãnã, s'a oferitú și pentru 10 fl. la lunã, numai s'eu mai lasú manipulațiunea, pentru-cã de olesetú, de tipãritú, precum însu-și a recunoscutú, nu mai este în stare. La casuri speciali nu mé estindú de nu voiu fi necesitatú.

Numitulú tipografú are unú feciorú, care dupã-ce a absolvatú gimnãsiele, într'unú anú a absolvatú și cu filosofia și cu jura, și în alte câte-va luni și cu teologia, la care a fostú primitú, dér vãdëndú, cã acestea nu-sú de elú, fiindú și alt-cum tare iscusitú, s'a făcutú redactorulú mai întâiu la „Valea Someșului”, pe care a mãnatú-o Someșulú înainte de a apãrã, apoi la „Noua generațiã”, care a și degeneratú, dupã ce a apãrutú unú numărú de 2 cóle. Amëndoué acestea au fostú tipãrite în tipografia diecesanã, firesce în dauna tipografiei, pentru-cã nu s'au plãtitú.

Acestú mare scriitorú, fostú filosofú, juristú, teologú și redactorú, a ajunsú acuma la „Tribuna”, unde dupã spusa tãtãne-s'eu e foiletonistú, și auzindú despre cele întãmplãte cu tãtu-so, ba umblãndú și prin Gherla — unde fu datú afarã din seminarú, dupã ce s'a reĩntorsú éráși la „Tribuna”, cu data de 20 Iulie, într'o corespondență deschisã serie — între altele — tãtãne-s'eu urmãtorele: „..... mãne însă primítú dela mine scrisóre mai lungã, de altfelú la resbunãrea infamã, ce ți-s'a fãoutú, voiu avé și eu unú cuvëntú”.

Am terminatú.

Ioanú Papiu,
cãnonic.

„Romãnia”.

(Cãntatú de unú „poetú” ungarú)

Numérulú dela 11 Septemvre alú lui „*Erdélyi Híradó*” are în foiletonú o poesiã de tótã „frumșețã” în care cãntã România în urmãtorele versuri:

Dincolo peste Carpați
La umbra uriașilorú munți,
Fierbe urã sãlbaticã,
Tese complotú, intrigã josnicã
Poporulú uitatú de Dumneșeu;
Și cã domnii noi
Dela Leitha pãnã la Carpați
Nu-i încape'n capú.

Dincolo peste Carpați,
Altfelú era odatã:
Flutura stégú ungurescú
În depãrtãrile vãilorú.
În curțile voivođilorú
Suna limba maghiarã;
Sabia maghiarã a apãratú
Și din grațiã maghiarã
A trãitú provincia Moldova.

Dincolo peste Carpați
Ideile erau în ogorú;
Sciința Apusului
Au luatú prin limba maghiarã.
Sciința lorú n'are,
N'are unú bietú punctú
Ai cãrui cãlãuzi,
Ai cãrui propoveditorii
S'eu nu fi fostú noi.

Dincolo peste Carpați
Se vestescú'n gura mare,
Cã nația valahã
A fostú odinioarã romanã.
Ori-ce vestescú încã ei,
Ori-ce vréu ei:

Suntú o miã de ani
De când Valahulú e alãturatú
La Maghiarulú victoriosú.

Dincolo peste Carpați
Se pare, cã și-ar uita,
Cã brațulú Maghiarulú
Numai de curëndú se odihnesce.
Hei, dérã decã odatã
S'ar sufluca éráși,
Miculú Voivodatú
Ar avé cea din urmã,
Cea din urmã și.

Amú tradusú anume acéstã miserabilitate a poetului-nebunú ungarú, ca s'eu se vadã pãnã unde mergú gazetele unguresci, cari nu se rușinézã a publica astfelú de stupide amenințãri la adresa unui statú vecinú. Recomandãmú atențiunei publicului acéstã isbuonire de sãlbatecã urã a „poetului” lui „*Erdélyi Híradó*”, care decã ar puté, ar stãnge într'o lingurã de apã, împreunã cu sprigioitorii lui, întregú némulú românescú dela Nistru pãn' la Tisa.

Literaturã.

În editura Tipografiei „*Aurora*” A. Todoranú din Gherla a apãrutú: *Povestile Bãnatului*, culese din gura poporului bãnaténu, de George Cãtanã, invãțãtorú. Tomú II Conține 19 povești pe 150 pag. Prețulú 25 cr.

A apãrutú Nr. 16 alú revistei literare beletristice, pentru familiã „*Rãndunica*” cu urmãtorulú sumarú: Sonetú, de Ilie Demetrescu; Profesorulú Iordache, de Marg. Moldovanú; Intre risipuri, de T. Bocancea; Mãrturisirile Dorettei (trad.), de Ioanú Cãndea; Spune-mi, spune-mi inimiórã, de O. Bocca; Scrintitulú, de S. M.; Tipuri caracteristice, de De Theophrast; Rãmurele: Cãtãuia, de Ilarie Chendi; Din întelepciunea lunei de Jeronimú Barițiu; Feliurite.

DIVERSE.

Imnurile populare. Unú diãrú englesú publicã studii interesante asupra imnurilor populare. Cea mai mare parte dintre imnuri nu se prea ocupã cu însãși națiunea, ci numai cu persoãna domnitorului. În singurãtice tãri, precum în Svedia, preãmãrescú câte pe unú rege legendarú, rugãndú pe Dumneșeu, s'eu lú ocrotescã, ca și când ar trãi și astãzi. Diferitele imnuri populare se potú grupa în urmãtorulú modú: Pe domnitorú ilú glorificã imnurile din Anglia, Austria, Danemarca, Portugalia, Germania, Rusia și Svedia; pe națiune, cele din Statele unite, Olanda, Ungaria și Norvegia. Suntú apoi și imnuri revoluționare, ca Marselesa în Franca, Brabanconna în Belgia și God Save Ireland în Irlanda. Imnurile populare datézã cam dela a. 1600 încóce.

Moravuri din Coreea. Diãrele englese scriu: În Coreea fiã-care casã are o pivniță nu spre a tiné vinú în ea, ci a înmagazina cãldurã. Gura pivniței se afã ceva mai departe de casã. Într'o noapte rece, gaura se umple cu lemne și cu altú combustibilú, cãruia i-se dã focú. Așa se încãldește casa tótã noptea. Dupã Eskimoși, Coreenii mãnãncã mai multú decãtu tóte popórele. De aceea și dormú multú. Ei mãnãncã mai tot-déuna. Mãncãrea lorú favoritã e carnea de cãtelú și bëtura lorú favoritã e berea japonesã. Berãria imperialã din Tokio produce bere escelentã, ca cea germanã. Ca toți orientalii, Coreenii mãnãncã multú pește. Intre alte fructe în Coreea s'untú mulți pepeni verđi. Semãnãrea cartofilorú e interdışã. În Corea nu s'untú hoteluri și restaurãnturi, ci case de odihnã, unde cãlétorii se potú odihni și își facú singuri bucate. Acolo gãsesci și bere japonesã. Coreenii tinú la animale. Mai multú adorã pe șerpí. Nici unú coreanú nu va ucide unú șerpé, dér și celú mai sãracú își va împãrți pânea cu elú. Ca și în China așa și în Coreea s'untú mulți ghi-citorii și vrãjitorii, cei mai mulți orbí. Trãba lorú principalã este s'eu gonescã pe draculú; unii ilú bagã într'o sticlã și ilú ducú departe, unde nu póte face rãu nimãnu.

Proprietarú: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorú: responsabilú Gregoriu Maiorú.

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Septembrie 1894.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de corone ung. 4%	97.15
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.50
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	101.75
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	124.50
Bonuri rurale ungare	95.40
Bonuri rurale croate-slavone	97.50
Imprum. ung. cu premii	152.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	143.—
Renta de hartie austr.	99.10
Renta de argint austr.	98.95
Renta de aur austr.	124.50
Losuri din 1860	147.—
Actii de-ale Banței austro-ungar	1021.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	468.50
Actii de-ale Banței austr. de credit.	370.75
Napoleonori	9.87
Marci imp. ger.	60.82 1/2
London (lire sterlinge)	123.85
Rente de corone austr.	97.85

La o familie, ce locuiesc
in Braşov strada castelului N. I
partere, aproape de Gimnaziul ro-
manu, se **primescu baeti in**
costu cu pretu moderatu. Costu
bunu, locuinta sanetosu si ingrijire
conscientiosu. 498. 3-8.

Septamana
Penultima
Castig
Principal
Recomanda

a ESPOZITIEI din Losurile
LEMBERG. a
60,000 florini.
IACOB I. ADLER,
bancher Braşov.
500,1-15

Cursul pieței Braşov.

Din 12 Septembrie 1894.

Banote rom.	Cump.	9.81	Vend.	9.83	Galbeni	Cump.	5.84	Vend.	5.88
Argint roman.	Cump.	9.75	Vend.	9.80	Ruble rusesci	Cump.	130.—	Vend.	—
Napoleon-d'or	Cump.	9.88	Vend.	9.90	Marci germane	Cump.	60.60	Vend.	—
					Lire turcesci	Cump.	11.10	Vend.	—
					Scris. fonc. Albina 5%		101.25	Vend.	102.25

Avisu!

Spre a corespunde d rinteii On. mei oșteii de adu incolo
vine la vëndare in etablimentulu meu

Bere originală de Steinbruch (Märzenbier)

(din berăria oraşului)

8 cr. paharu cr. 8

Asigurandu pe On. P. T. Publicu, ca renumele castigatu
a etablimentulu meu, me voi sili al pastra prin serviciu, cu
cea mai mare atentiune. In etablimentulu meu se afla tot-
deuna **mancari escelente, vinuri naturale** de masu
si **desert.**

Invitu cu tota onorea pe On. P. T. Publicu la visitarea
cata mai numerosa

GEORGE SOREA
Restauratia **Fleischer.**

Curata reciprocitate. — Fara actionari.

Totu venitul revine celoru asigurați.

Celu mai mare și bogatu institutu
de bani din lume.Fondulu de asigurare
907 milioane
franci.

The Mutual
societate de asigurare de viața din New-York
fundață 1843.

Asigura viața
dupa modalitatile cele
mai diferite și mai fa-
vorable.

Cu prospecte și cu cele mai bune
informatiuni servesc:

Subdirectiunea Ardelena seu agentura principala locala
Braşov, ulita Neagra Nr. 45.

69—*

ISVORULU Matild de BODOK

cea mai cristalina, in acid-carbonic cea mai bogata
apa minerala

alcalin-acide-ferruginosa a continentului.

Isvoru ferruginosu de primulu rang!

Medicamentu cu cele mai stralucite succese in contra ma-
ladielor stomacului, in contra nervositatii, in contra maladielor
causate din lipsa de sange și cu deosebire in contra maladielor
femeilor etc.

Borviz de tota eleganta!

Apa minerala „**MATILD**“ se gasesce in calitate
prosperata in depositulu subsemnatulu: **Braşov, strada Mi-
chail Weiss** (ulita poștei) Nr. 12, in tote birturile și cele mai
multe bacanii.

Prețulu unei sticle de 1 Litru (fara sticla) 5 cr.

Cu tota stima:

Administrațiunea isvorului și depositu de exportatiune

IOSIF GYÖRGY(Transilvania.) **Bodok.** (Transilvania.)

471,25—50.

Sosirea și plecarea trenurilor in Braşov.**Sosirea trenurilor in Braşov:**

1. Dela Pesta la Braşov:

Trenulu de persoane: 8 ore dimineța.
Trenulu accel.: 2 ore 9 min. dupa am.
Trenulu mixtu: 10 ore 25 minute sera.
Tr. expr. Roman: 5 ore 07 m. dimineța.

2. Dela Bucuresti la Braşov:

Trenulu accel.: 2 ore 18 min. dupa am.
Trenulu mixtu: 7 ore 1 minute sera.
Trenulu accel.: 10 ore 37 minute sera.
Tr. expr. Roman: 10 ore 19 m. sera.

3. Dela Zernesci la Braşov:

Trenulu mixtu: 7 ore 36 min. dimineța.
Trenulu mixtu: 1 ora 44 min. dupa am.
Trenulu mixtu: 8 ore 31 min. sera.

4. Dela Ch.-Oșorhei la Braşov:

Trenulu mixtu: 8 ore 19 min. dimin.
Trenulu de persoane: 1 ora 51 m. d am.
Trenulu mixtu: 7 ore 20 min. sera.

Plecarea trenurilor din Braşov:

1. Dela Braşov la Pesta

Trenulu mixtu: 5 ore 8 min. dimineța.
Trenulu accel.: 2 ore 45 min. dupa am.
Trenulu de persoane: 7 ore 43 min. sera.
Tr. expr. Roman: 10 ore 26 min. sera.

2. Dela Braşov la Bucuresti:

Trenulu accel.: 4 ore 59 minute dimin.
Trenulu mixtu: 11 ore inainte de amedu.
Trenulu accel.: 2 ore 19 min. dupa am.
Tr. expr. Roman: 5 ore 14 m. dimin.

3. Dela Braşov la Zernesci:

Trenulu mixtu: 8 ore 35 min. dimineța.
" " 4 " 55 m. dupa am.
Trenulu mixtu: 9 ore 10 min. sera.

Dela Braşov la Ch.-Oșorhei:

Trenulu de persoane: 3 ore 10 dupa am.
Trenulu mixtu: 8 ore 50 minute dimin.
Trenulu mixtu: 4 ore 50 min. dimin.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“
a 5 cr. se potu cumpara in libraria Nicolae Ciurcu și in
tutungeria I. Gross.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni . . . . . 3 fl. —
Pe șese luni . . . . . 6 fl. —
Pe unu anu . . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinatate:

Pe trei luni . . . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . . . 20 fr.
Pe unu anu . . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.**Pentru Austro-Ungaria:**

Pe anu . . . . . 2 fl. —
Pe șese luni . . . . . 1 fl. —
Pe trei luni . . . . . 50 cr.

Pentru România și străinatate:

Pe anu . . . . . 8 franci.
Pe șese luni . . . . . 4 franci.
Pe trei luni . . . . . 2 franci.

Abonamentele se facu mai ușoru și mai repede prin
mandate postale.

Domni, caru se voru abona din nou, se binevoiescu
a scrie adresa lamuritu și a arata și pošta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“